

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม

FACTORS AFFECTING THE DEVELOPMENT OF THE ABBOTS COMMUNITY IN NAKHON PATHOM PROVINCE

สมพร มีชัย*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม (2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม (3) ศึกษาปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม (4) ศึกษาปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ อายุพรรษา สถานภาพในปัจจุบัน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ตอนที่ 2 ปัจจัยเสริม ได้แก่ การรับรู้บทบาทหน้าที่ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนทางสังคมเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท และตอนที่ 3 แบบสอบถามการพัฒนาชุมชน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ท

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน ด้านการสนับสนุนทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนา ด้านการศึกษา ปัจจัยด้านบทบาทพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านบทบาทพัฒนา ด้านสาธารณสุข ปัจจัยด้านบทบาทพัฒนา สังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ อายุพรรษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาทางโลก บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ด้านการสนับสนุนทางสังคม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย

Abstract

This research study is based on the methodology of description research. The purpose of this study were 1) To study the role of community development of the Abbots In Nakhon Pathom. 2) To compare their personal and community development role of the Abbots. 3) to study the factors that affect the communities of the Abbots. In Nakhon Pathom 4) To study the problem. Barriers to development of the Abbots. The example used in the study. Abbots and monks in Bangkok, a buddhist monk who served as administrative assistant in the dean, vice dean or dean. By using a simple random sample. 195 peoples by temple 195. Equipments which used in the study were divided into 3 sections. By the following : 1. The status and general information of respondents, including age, years in current position. Period of tenure. Secular and spiritual education. As the survey results. 2. The factors were recognized by the role of self-confidence of the community channel integration and social support were rated scale by Likert' s. 3. The development community were estimated and based on the rating Likert' s scale. The results of this research 1. Factors, which perceived roles factor in self-confidence factors involved in the community factors and social support the overall is in level. 2. The Community Development of the Abbots, in Nakhon Pathom province such as the role of education, The role of economic development, The role of public health and the role of social and cultural development. Community Development of the Abbots : The overall is is levels. 4. Analysis of factors affecting the development of the Abbots. In Nakhon Pathom province multiple regression analysis such as recognition of the role. The social support and participation of the community. Effective role in predicting the joint communities of the Abbots in Nakhon Pathom province and has the standard prediction is error.

บทนำ

พระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไป ดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบไปก็ด้วยจะต้องอาศัยพระสังฆา

การเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนและมีหน้าที่โดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงอยู่สืบไป กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : คำนำ) พระสังฆาธิการจึงมีความสำคัญในการจรรโลงพระพุทธศาสนาและช่วยสงเคราะห์สังคมตามวิถีทางและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ คະນິດນິຍົມ จັນທຸບຸຕຣ (2532 : 217) กล่าวว่า พุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชาวไทย ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ที่มีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมความเชื่อต่างๆ พระสงฆ์จึงเป็นที่เคารพรักและศรัทธาเชื่อถือของประชาชนเป็นอย่างมาก คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้นเพราะได้อาศัยพระสงฆ์อบรมสั่งสอนสืบทอด เป็นประเพณีทั้งในระดับราษฎร์และระดับหลวง สิ่งเหล่านี้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาและเป็นพระสงฆ์ในบทบาทของพระสงฆ์ผู้วิจัยจึงมุ่งสร้างความรู้ในเรื่องการพัฒนาที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยการบูรณาการองค์ความรู้จากสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เช่น การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม ให้เชื่อมโยงกับบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนทั่วไปในจังหวัดนครปฐม ซึ่งถือเป็นกรณีที่น่าสนใจ เพราะเป็นบทบาทที่ใช้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายเถรสมาคมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตเพื่อที่จะทำให้ทราบผลของการใช้บทบาทดังกล่าวกับความคาดหวังของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อบทบาทการปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ มีปัจจัยอะไรที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรค มีกรอบในการดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนในเขตจังหวัดนครปฐม ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม
2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม
3. ศึกษาปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม
4. ศึกษาปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม” เป็นวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ อายุพรรษา สถานภาพในปัจจุบัน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ปัจจัยเสริม ได้แก่ การรับรู้บทบาทหน้าที่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีส่วนร่วมของ

ชุมชน การสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) และตอนที่ 3 การพัฒนาชุมชน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นรายด้านดังนี้ และด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน และด้านการสนับสนุนทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาด้านการศึกษา ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาด้านสาธารณสุข ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ อายุพรรษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาทางโลก บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ด้านการสนับสนุนทางสังคม และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 67.3 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .203

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม โดยแบ่งเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน ด้านการสนับสนุนทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นิตยา กอบนิลพรรณ (2548 : 40 – 41) เสนอว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้ (1) การปฏิบัติได้สอดคล้องตามความเชื่อพื้นฐานโดยเลือกวิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง (2) มาตรฐานคุณค่าการปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตน (3) เป้าหมายที่ต้องการส่งเสริม ปกป้องและรักษา (4) ประสบการณ์ของตนหรือของกลุ่ม (5) ความคาดหวังโดยจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังหรือตามที่คาดหวังจากผู้อื่น (6) การบีบบังคับ โดยจะกระทำการต่าง ๆ ตามที่ถูกบังคับให้กระทำเช่นนั้น (7) นิสัยและประเพณีจะกระทำตามอุปนิสัยที่ชอบ

กระทำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น (8) โอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติตามโครงสร้างของสังคมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติได้ (9) ความสามารถโดยกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่คิดว่าตนเองสามารถกระทำเช่นนั้น (10) การสนับสนุนการเริ่มปฏิบัติโดยจะกระทำเมื่อคาดว่าจะได้รับการสนับสนุน

1.2 ระดับการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาทางการศึกษา ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาด้านสาธารณสุข ปัจจัยด้านบทบาทการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุรพล พยอมแย้ม (2541 : 59) ได้กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ว่า บทบาทพระสงฆ์ที่เคยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน ให้ความอนุเคราะห์แนะนำช่วยเหลือ ด้านการสั่งสอนการอบรม การดำรงชีพประจำวัน การสาธารณสุขอนามัย เป็นสถาบันทางสังคมรูปแบบใหม่เข้ามาแทนที่บทบาทพระสงฆ์ไป บทบาทเผยแผ่ธรรมะอบรมจิตใจประชาชนแล้ว บทบาทพระสงฆ์ที่เคยอยู่ในกรอบก็แปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ตามความต้องการและจำเป็นของสังคมที่พระสงฆ์เกี่ยวข้องอยู่

1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลการเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ อายุพรรษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาทางโลก บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ พินิจ ลาภธนานันท์ (อ้างถึงในพระมหาไพสิทธ์ สัตยาวุธ 2542 : 33 – 34) ได้ศึกษา เรื่อง “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท” ในพื้นที่ภาคอีสาน จากพระสงฆ์นักพัฒนาจำนวน 38 รูปใน 9 จังหวัด พบว่าสาเหตุที่พระสงฆ์ต้องเข้ามามีบทบาทในพื้นที่ชนบท เนื่องจากท่านเป็นพระสงฆ์ในท้องถิ่น ได้พบเห็นสภาพปัญหาและความทุกข์ยากของชาวบ้านที่จำเริญมาตั้งแต่เด็ก ไม่อาจนิ่งเฉยรอคอยได้ ซึ่งการดำเนินการช่วยเหลือจากภาครัฐบาลได้จึงได้เข้าไปมีบทบาทใน 5 ลักษณะดังนี้ (1) เป็นผู้บริหารโครงการ จะพบมากในพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์เป็นพระสังฆาธิการในระดับเจ้าคณะอำเภอขึ้นไป ซึ่งการทำงานพัฒนาชนบทจะไม่กำหนดเฉพาะในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่จะดำเนินการร่วมกันกับพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบลทุกรูปภายในอำเภอ นั้น เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมได้ทั้งอำเภอ ซึ่งการทำงานเช่นนี้มักจะประสบปัญหาด้านความร่วมมือจากพระสงฆ์ในวัดต่างๆ เนื่องจากพระสงฆ์เหล่านั้นไม่ค่อยเข้าใจในหลักการพัฒนาชนบท (2) เป็นผู้นำการพัฒนา พบมากในชุมชนที่ประชาชนยังขาดจิตสำนึกและความตื่นตัว ในการพัฒนาชนบท โดยส่วนมากจะเป็นชุมชนที่มีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี ประชาชน ไม่ค่อยเดือดร้อนในด้านเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่มากนัก เมื่อไม่มีปัญหา ความคิดที่จะต่อสู้ดิ้นรนเอาชนะปัญหาต่างๆ ก็ไม่มีพระสงฆ์ที่ทำงานในชุมชนเหล่านี้ ส่วนมากจะพยายามรณรงค์เพื่อการพัฒนาด้านจิตใจของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเลิกอบายมุขต่างๆ (3) เป็นผู้ประสานงานโครงการ ในแนวทางนี้พระสงฆ์จะอยู่ในฐานะเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานพัฒนาต่างๆ กับหน่วยงานของรัฐบาลและองค์กรเอกชนจากทุกๆ ส่วนที่เห็นว่าสามารถเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของชุมชนนี้ได้ แต่ขณะเดียวกันก็พยายามผลักดันให้

ผู้นำชุมชนประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองร่วมกัน มีใช้มุ่งพัฒนาหรือจัดโครงการต่างๆ ให้ประชาชนหรือชุมชนแต่ฝ่ายเดียว (4) เป็นที่เล็งสนับสนุนการพัฒนา เป็นกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนที่พยายามสร้างเสริม การพึ่งตนเองของประชาชน โดยความพยายามผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ตนเองทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การคิดริเริ่มโครงการพัฒนาโดยประชาชนในชุมชนนั่นเอง พระสงฆ์ จะคอยแต่เพียงเป็นผู้กระตุ้น เร่งเร้าและคอยชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนเกินกว่าที่ต่างๆ จากภายนอกชุมชนที่พอจะสนับสนุนการพัฒนาในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและหายากในชุมชนหรืองบประมาณการลงทุนที่สูงเกินกว่าความสามารถของประชาชนจะร่วมเสียสละให้ (5) เป็นผู้สงเคราะห์พัฒนา เป็นกลยุทธ์ที่ผสมผสานระหว่างการพัฒนาชุมชนกับการสงเคราะห์ชุมชน พระสงฆ์จะอยู่ในฐานะเป็นผู้จัดหาบริการและดำเนินกิจการทั้งหมดเอง ประชาชนจะอยู่ในฐานะผู้รับบริการต่างๆ โดยไม่ต้องคิดริเริ่มหรือออกแรงทำงานอะไรนัก คอยแต่เก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากงานพัฒนาเหล่านี้ อันเป็นการทำงานในลักษณะแบบสงเคราะห์ชุมชน แต่ผลงานที่เกิดจากการสงเคราะห์ชุมชนเหล่านั้นมิได้มีผลต่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของชุมชนเท่านั้น แต่จะมีผลต่อการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนได้ ถ้าหากประชาชนสามารถ นำสิ่งที่ได้จากการสงเคราะห์พัฒนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง

1.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสมการ และสามารถเขียนเป็นการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ (X_1) ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 53.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสนับสนุนทางสังคม (X_4) ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3) ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดนครปฐม ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการรับรู้บทบาทหน้าที่ (X_1) ด้านการสนับสนุนทางสังคม (X_4) และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3) มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 67.3 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนายเท่ากับ .203 ซึ่งปัจจัยที่นำเข้าสู่สมการคล้อยกับพระมหาสอนประจันต์เสียงเย็น (2548 : 66) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่และแสดงบทบาทของพระสงฆ์ ต้องได้รับการช่วยเหลือจากสังคม เฉพาะหน่วยงานของรัฐเป็นกำลังสำคัญ เป็นแรงสนับสนุนให้งานของพระศาสนาหรือพระสงฆ์ให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้อง พระสงฆ์ในสังคมไทยเป็นสถาบันที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือมีข้อวัตรปฏิบัติเป็นพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม กฎระเบียบของวัดที่สังกัด และกฎหมายบ้านเมือง ทำให้พระสงฆ์ไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพที่มีรายได้หรือปฏิบัติตามอย่างคล่องตัวได้ จำเป็นต้องอาศัยคุณทรัพย์อุปถัมภ์ สถาบันสงฆ์อยู่ภายใต้สังคมอุปถัมภ์ด้านปัจจัยสี่ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ทำคุณประโยชน์แก่สังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนที่ไม่ขัดกับพระธรรม

พระวินัยเนื่องจากพระสงฆ์มีศักยภาพอยู่แล้วด้านจิตวิทยา มีทักษะในการสงเคราะห์ประชาชน บทบาทการพัฒนาของพระสงฆ์ที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญให้ความสำคัญสนับสนุนช่วยเหลือพระสงฆ์ จะเป็นข้อมูลข่าวสาร งบประมาณ ความรู้ทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติพัฒนางาน อาจจะเป็นการอบรมสัมมนา ฝึกอบรมปฏิบัติการและที่สำคัญควรสร้างความตระหนักให้พระสงฆ์ได้เห็นศักยภาพของพระสงฆ์เอง ความทุกข์ยากหรือปัญหาของประชาชน พระสงฆ์จะต้องแสดงบทบาทในการพัฒนาชุมชนเพื่อช่วยเหลือสังคม การให้การสนับสนุนนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้พระสงฆ์เห็นความสำคัญความจำเป็นการพัฒนา และส่งผลให้พระสงฆ์เกิดความมั่นใจและความมุ่งมั่นในการพัฒนาได้ส่วนหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1 การเสริมสร้างการรับรู้บทบาทหน้าที่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีส่วนร่วมในสังคม การสนับสนุนทางสังคม ของพระสงฆ์ในการปฏิบัติภารกิจด้านต่างๆให้ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อวัดและชุมชนรอบวัด

2.2 ผู้ที่สนใจบทบาทของพระสงฆ์ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านการเพิ่มบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ ทั้งด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคมและวัฒนธรรม

2.3 ผู้ที่สนใจบทบาทของพระสงฆ์ควรศึกษาเรื่องการสนับสนุนพระสงฆ์ในการในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ การศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.4 การนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในจังหวัดนครปฐม ไปใช้ในวัดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การสำรวจการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ จากชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนรอบวัด

3.2 ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ที่พัฒนาดีเด่น

3.3 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือพระสงฆ์ว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ**

ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

คณินันต์ จันทบุตร . **สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ :

กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม, 2532.

นิตยา กอบนิลพรณ. “สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ลำานารายณ์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

สุรพล พยอมแย้ม. จิตวิทยาชุมชน : รวมบทความที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.

พระมหาไพสิทธิ์ สัตยาธูธ. บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : พระเทพสิมามรณกับการพัฒนาชนบทในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.